

Informasjonsmøte om Blåtunge

19.9.2024 – Vest/Agro

Arbeidsutvalget i Vest

Leder	Nestleder	Medlem, storfe	Medlem, egg	Medlem, småfe	Medlem, gris	Medlem, fri	Ungdomsrepresentant
Anders Felde	Anne Karin Røssbø	Bjarte Myren	Andreas Hus	Reidar Kallestad	Harald Olav Fosso	Lasse Øvstedal	Andrea Kjellstad
928 57 084	917 08 313	957 65 371	948 47 621	415 60 048	481 00 803	905 14 584	900 77 798
		Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem	
		Per Ivar Skodjereite	Siw Ingunn Hjelle Eide	Ole Bjarne Hovland	Ragnar Jr. Aarflot	Hege Våtevik	

Arbeidsutvalget i Agro

Leder	Nestleder	Medlem, storfe	Medlem, egg	Medlem, småfe	Medlem, gris	Medlem, fjørfekjøtt	Ungdomsrepresentant
Åge Andre Brømnes	Martin Mæland	Caroline Høyland	Maria Helliesen Gudmestad	Tor Halvard Mosdøl	Lenita Salte	Kirsten Kverneland	Marit Myren
975 03 483	911 72 099	900 37 858	979 73 733	992 98 390	414 47 071	977 75 839	947 93 362
		Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem	Varamedlem	
		Selmer Wathne	Aanon Midstue	Magne Landa Eggebø	Bent Ove Byberg	Ivar Opsal	

Blåtunge

Status

19.09.2024

Astrid Søyland Grødem, fagsjef mattrygghet Nortura

Blåtunge

Blåtunge rammar i første rekke sau og storfe, men andre drøvtyggarar som geit, ville hjortedyr, kamel og lama kan bli smitta.

Storfe viser i mindre grad kliniske symptom enn sau, men er det viktigaste reservoaret for virusmitte.

Blåtunge er ikkje farleg for folk!

Blåtunge smittar ikkje frå dyr til dyr!

Blåtunge - vektorboren virussjukdom

- Liste 1 sjukdom i Norge, liste 3 i EU
- Orbivirus
- Mange serovarianter
  - 2008: BTV-8
  - 2024: BTV-3
- Sau, storfe, geit, lama, alpakka, ville hjortedyr
- Ikkje farleg for folk!
- Smittemåte
  - **Sviknott**
  - Sæd
  - Sprøytekanylur
- Smittar ikkje frå dyr til dyr
- Dyr som har gått gjennom sjukdommen vil vera livsvarig immune

Symptom Sau

- Feber, nedstemthet og redusert matlyst
- Svulne og røde slimhinner i munnen og nesebor
- Hevelser i hode og halsregionen (subkutane ødemer), svullen cyanotisk tunge
- Sår rundt munn, nese og i munnslimhinner
- Økt salivering (sikling)
- Økt tåre- og neseflod
- Pustebesvær/Åndenød
- Hevelse og rødhet i kronranden og varme smertefulle klauver
- Halthet
- Diaré med eller uten blod
- Sår på jur og/eller spener
- Aborter
- Affiserte dyr kan dø

Symptom Storfe

- Feber, nedstemthet og redusert matlyst
- Lesjoner og sår i munn, nese og på mule
- Rødhet og lesjoner på spener
- Neseflod og øyeflod
- Hevelser i hodet
- Hevelse og rødhet i kronrand
- Halthet
- Anstrengt respirasjon
- Redusert melkeproduksjon
- Aborter eller medfødte misdannelser
- Affiserte dyr kan dø

Differensialdiagnosar

Sau

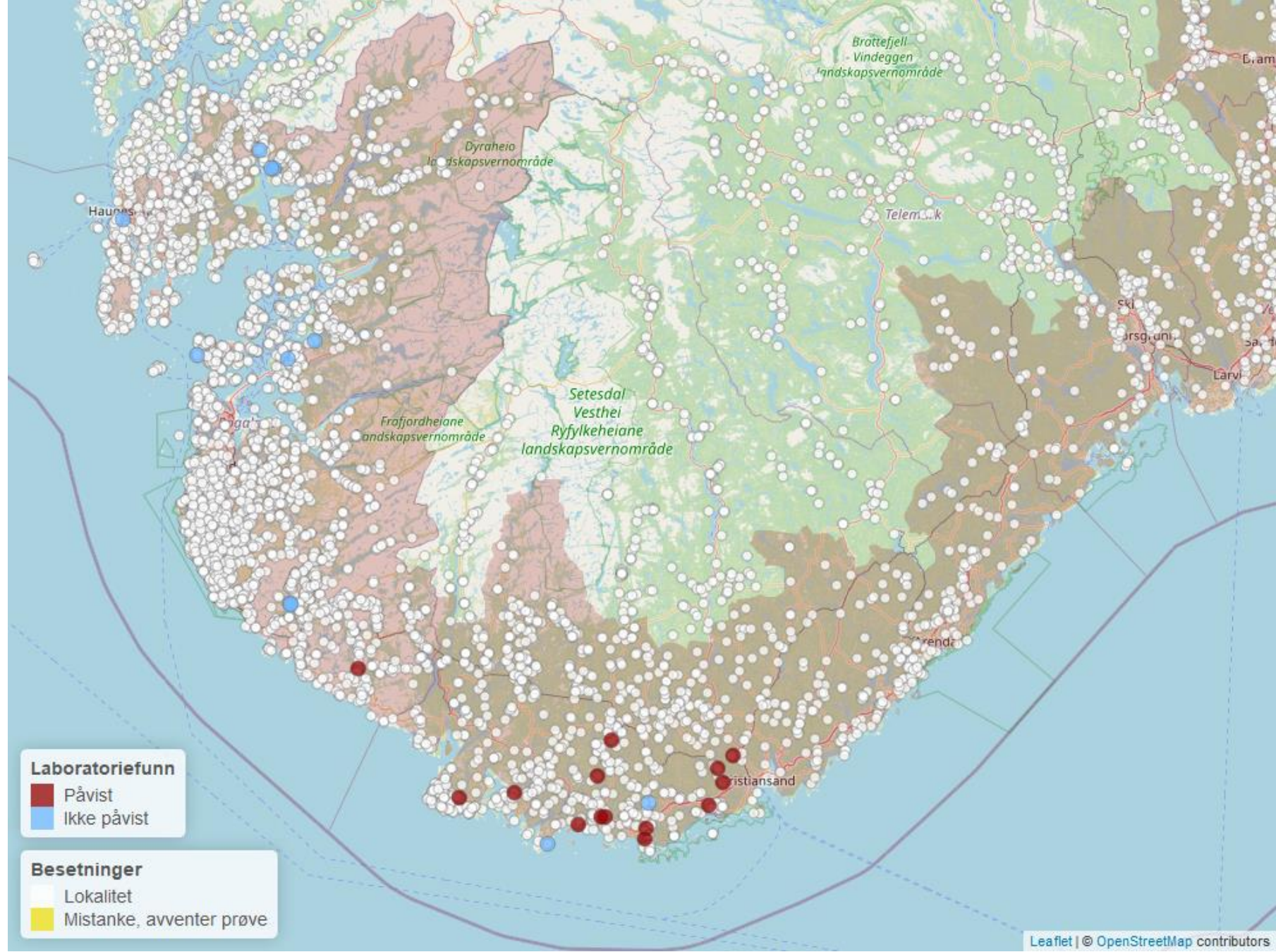
- Munnskurv
- Fotráte
- Alveld

Storfe

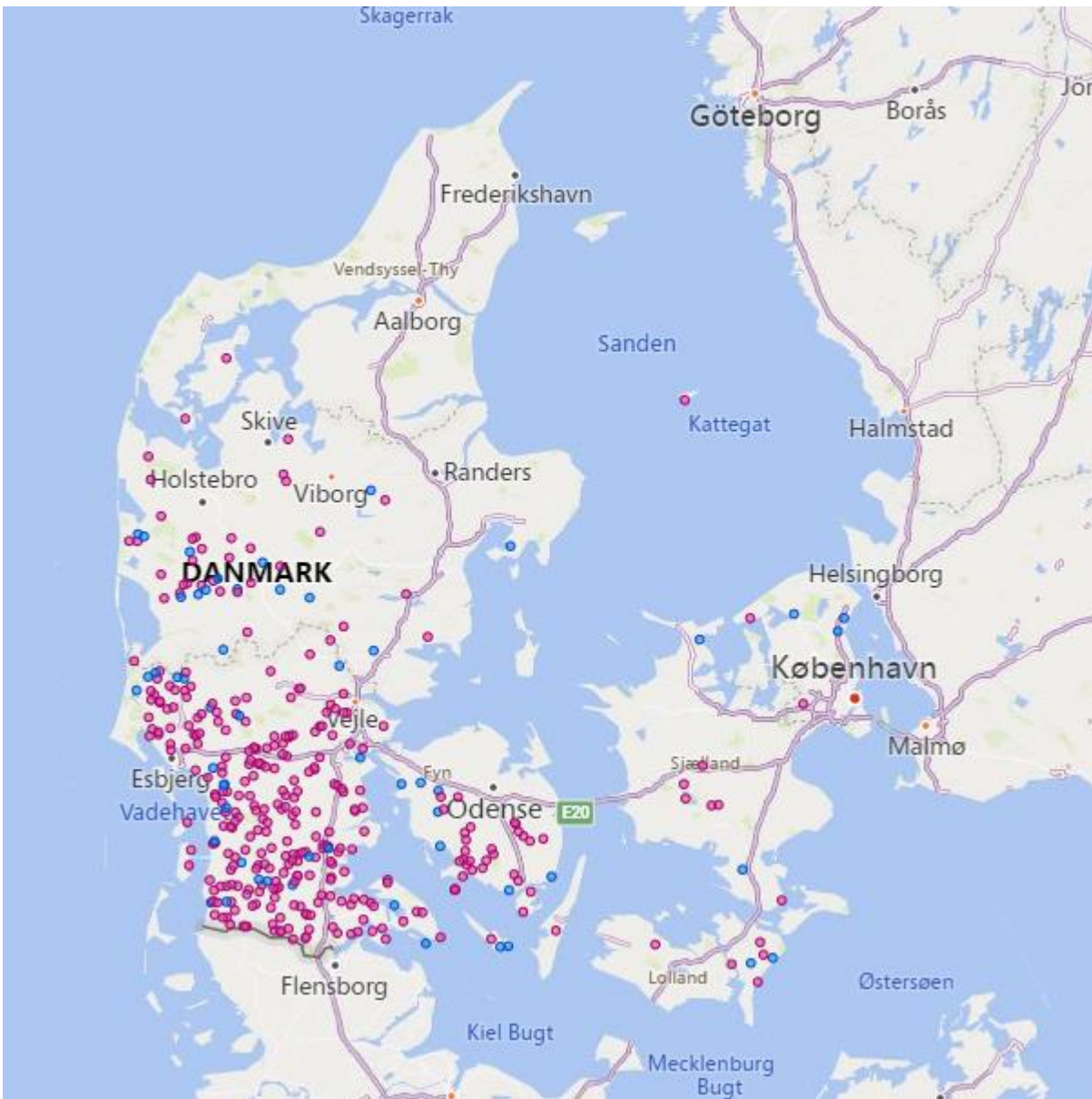
- Ondarta katarrfeber
- Andre årsaker til klauvlidelsar

Status pr. 19.09.24

- 40 mistankar
  - 32 på sau
  - 8 på storfe
  - 24 i Agder
  - 11 i Rogaland
  - 1 i Vestland
  - 1 i Østfold
  - 1 i Akershus
  - 1 i Telemark
- 18 påviste
  - 17 i Agder
  - 1 i Rogaland (Sokndal)
  - 16 på sau: totalt 21 sjuke og 2 sjølvdøde dyr
  - 2 på storfe: totalt 3 sjuke og 2 sjølvdøde dyr
- 17 avkrefta
  - 12 på sau
  - 5 på storfe

Blåtunge-undersøkelser hos sau og storfe i Norge fra 5. september 2024 til 18. september 2024, kl: 10:00. Arealet til risikokommuner er markert med rosa farge. © Veterinærinstituttet 2024

Danmark

Første mistanke 9.august

Pr 19.september

56 mistankar

326 dyr

Blå prik: Mistanke om smitte
Lyserød prik: Smittet besætning
pr.19.09 24 kl 1200

Sverige

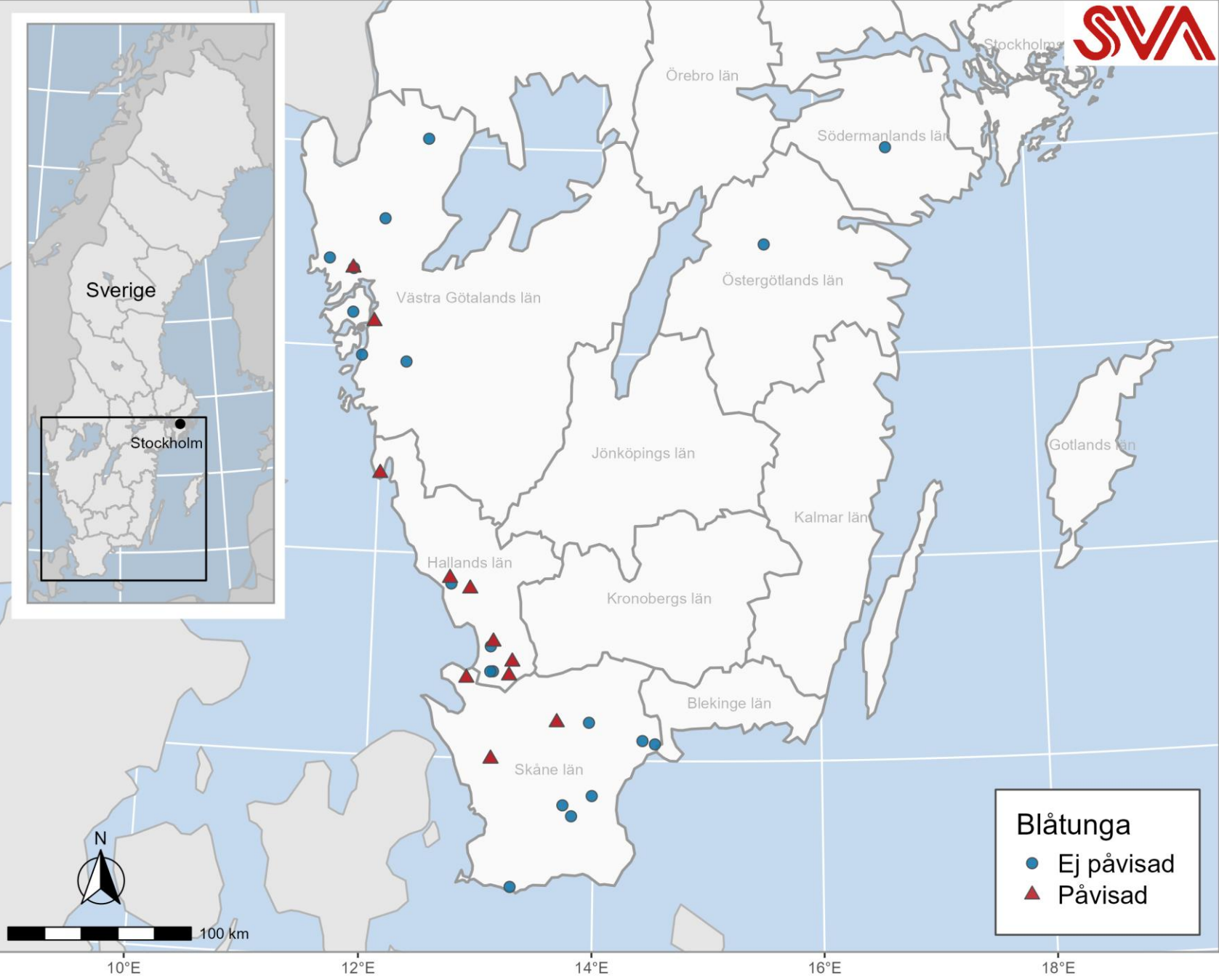
Første påvisning: 12.september

Pr 19.september kl 11:52

11 påviste tilfelle

6 sau

5 storfe

Smitte med vind

Svknott kan førast med vind over hav opptil 700 km

Smitten har kome med smitta svknott over Skagerak

Figur 1. Avstand mellom Norge og Danmark, og Norge og Storbritannia

Smitte via sviknott

- Viruset overlever ikkje ute i naturen
- men i den blodsugande sviknotten
- og inntil ein månad i sau
- og inntil to månader i storfe
- Blod, sæd og avkom frå infiserte dyr kan innehalda virus.

Forts...

Sviknott lever av nektar, hoknott må ha blod for å modna egg

Formeiring av virus i sviknott slik at virus kjem til spyttkjertlane, er temperaturavhengig

Ved 18 °C

Gjennomsnittleg tid mellom blodmåltid på eit infisert dyr og muleg vidareføring av smitte til eit nytt dyr er estimert til 24 dagar

Ved 12 °C

Gjennomsnittleg tid mellom blodmåltid på eit infisert dyr og muleg vidareføring av smitte til eit nytt dyr er estimert til 174 dagar

Vektorfri periode

Når utetemp er $<15^{\circ}\text{C}$ vil virusoppformering i sviknott ta lenger tid enn knotten lever

Smitte vil ikkje overleva i sviknott gjennom vinteren

NB! Virus kan bli overført frå ku til ufødt kalv.

Slike kalvar kan bli abortert, fødde med misdannelsar, svakfødde, men levande fødde med virus i blodet vil vera kjelde for smitt til sviknott når denne igjen er aktiv på våren

Mistanke om blåtunge i din besetning, kva gjer du?

Liste 1 sjukdom: plikt til å melda i frå til Mattilsynet

I praksis: du ringer din veterinær evt direkte til Mattilsynet

Veterinæren vil undersøka dyret, kontakta MT dersom mistanke om blåtunge, ta ut blodprøvar til analyse, vurderer behandling evt avliva dyret

Det er ingen behandling direkte for blåtunge, men smertestillande og evt antibiotika mot sekundærinfeksjonar kan vera aktuelt.

Mattilsynet vil påleggja restriksjonar og evt ta ut blodprøvar av fleire dyr

Ikkje lov å selja livdyr

Må ha tillatelse for å slakta dyr, det vil bli gitt

Det vil ikkje bli avliving av friske dyr, heller ingen sanering

Ingen offentlig erstatning for sjuke/døde dyr

Tiltak for å beskytta dyr mot smitte

- Blodsugande sviknott er mest aktiv
  - rundt solnedgang
  - på natta
  - ved soloppgang
  - i vindstille ver
- Å ha dyra inne i desse periodane er det beste beskyttelsen
- Prioriter verdifulle avlsdyr
- Insektmiddel/repellerande middel har liten effekt

Vaksine

- Det er ikkje lov å vaksinera mot liste 1 sjukdom
  - MT må gi tillatelse
- Beskyttar ikkje fullt ut mot sjukdom
- Ikkje aktuelt å vaksinera i Norge i haust
  - Vil ikkje få effekt av vaksine før vektorfri periode
- Det vil bli vurdert om det er aktuelt til våren

Restriksjonar/tiltak pr.nå

- Besetningar med påvist smitte får restriksjonar av MT
  - Ikkje lov å selja livdyr
  - Får tillatelse til å senda dyr til slakt
- Nortura, Fatland og Jens Eide bestemte onsdag 4.sept inntil vidare å ikkje omsetja livdyr i Agder

Restriksjonar/tiltak framover

- MT har ikkje konkludert
- MT har bestemt å gjennomføra screening av tankmelk nå
  - Smitta kyr vil skilja ut antistoff i melk
  - Vil gi oss eit svar på kor utbreidd smitten er
- MT og næringa skal ha workshop fredag 20.sept
- Næringa jobbar tett saman med forslag til tiltak til MT
  - Hensiktsmessige tiltak
  - Fokus på flytting av livdyr
  - Avlsoksar/værar og drektige kyr/kviger

Informasjon på

- [Blåtunge påvist på storfe i Agder - Veterinærinstituttet \(vetinst.no\)](#)
- [Blåtunge | Mattilsynet](#)
- [Blåtunge påvist i Norge - Medlemsportal for Nortura SA](#)
- [Blåtunge påvist i Norge \(animalia.no\)](#)

Nortura
bondens selskap